

25.5.2026

Asia: HE 91/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 91/2026 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Anne Tolvanen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Luken asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa. Hallituksen luonnonsuojelulakia koskevat muutosesitykset liittyvät kolmeen pääseikkaan:

- i) Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimista koskevat säännökset.
- ii) Suden suojelutason muuttaminen tiukasti suojellusta lajista suojelluksi lajiksi, jolloin suttu säännökset sisältyisivät jatkossa ainoastaan metsästyslainsäädäntöön.
- iii) Luonnonarvomarkkinoiden tukeminen käyttämällä luonnonarvohehtaareita myös muuhun kuin heikennyksen hyvittämiseen, eli esimerkiksi vapaaehtoiisiin luontotekoihin ja yritysten ympäristövastuullisuuteen.

Käsitlemme muutosehdotukset lakiehdotuksen mukaisessa järjestyksessä.

2 Lausunto

1 Luku – Yleiset säädökset

3 § Määritelmät

- Luonnonvarakeskus tukee luontoteko-määritelmän sisällyttämistä luonnonsuojelulakiin.

3 Luku - Luonnonsuojelusuunnittelu

13 a § Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Ei kommentteja.

4 Luku – Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

22 § Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen

- Pykälän yksinkertaistaminen ja irrottaminen EU:n määräaikaisista säädöksistä on aiheellista.

6 Luku - Luonnonsuojelualueet

52 § Valtion muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset

- Ei kommentteja.

8 Luku – Eliölajien suojelu

68 § Luvun soveltamisalaan kuuluvat eliölajit

- Luonnonvarakeskus muistuttaa, että vaikka suden suojeluasema on muutettu luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteestä IV, joka koskee tiukasti suojeltuja lajeja, liitteeseen V, joka kattaa suojellut lajit, susi kuuluu edelleen unionin kannalta tärkeinä pidettäviin lajeihin. Näin ollen jäsenvaltioiden on edelleen huolehdittava siitä, että lajin suojelutaso säilyy suotuisana.
- Viimeisimmässä raportoinnissa (2025) Suomen susikannan arvioitiin olevan suotuisalla suojelutasolla boreaalisella vyöhykkeellä, kun taas alpiinisella vyöhykkeellä suojelutason arvioitiin olevan huono.
- On myös huomiotava, että susi on Suomessa viimeisimmän, vuonna 2019 toteutetun kansallisen uhanalaisuusarvioinnin perusteella luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

11 luku - Luonnonarvojen tuottaminen, vapaaehtoinen ekologinen kompensatio ja luontoteko

98-104 §

- Ei kommentteja.

104 a § Luontoteko

- Luonnonvarakeskus pitää lievennyshierarkian sisällyttämistä luontotekoja koskevaan sääntelyyn tärkeänä.
- Vaatimuksen rajaaminen koskemaan vain kestävyysraportoinnin piiriin kuuluvia yrityksiä keventää muiden toimijoiden hallinnollista taakkaa. Samalla se kuitenkin kasvattaa riskiä siitä, että tällaisten muiden toimijoiden toteuttamien luontotekojen vaikuttavuus luonnon ekologisen tilan parantamisessa heikkenee tai niiden uskottavuus kyseenalaistuu, mikäli ne eivät noudata lievennyshierarkiaa muussa toiminnassaan. Suomessa vain noin 120 yritystä on kestävyysraportointivaatimuksen piirissä, mikä tarkoittaa sitä, että yrityksistä, yhteisöistä ja maanomistajista 99,99 prosentilla ei ole velvoitetta noudattaa lievennyshierarkiaa luontotekojen yhteydessä.
- Luonnonvarakeskus suosittelee, että lain yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kestävyysraportoinnin piirissä oleville yrityksille annetaan mahdollisimman selkeät ohjeet, mitä lievennyshierarkian noudattaminen luontotekojen yhteydessä niiltä edellyttää.
- Muutosehdotus tekstiin: "Jos hakija on sellainen kirjanpitolain (1336/1997) 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kestävyysraportointivelvollinen hakija, jonka toiminnalla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, päätöksen edellytyksenä on, että se on kestävyysraportoinnissaan osoittanut välttävänsä ja minimoivansa sekä TARVITTAESSA (ei siis: mahdollisuuksien mukaan) hyvittäneensä toiminnassaan luonnonarvoille aiheutuvia haittoja.
- Peruste: Luonnonsuojelulain tavoitteena on luontoposiitivisuus, johon erityisesti suurilla yrityksillä on huomattava mahdollisuus vaikuttaa. Suuren yrityksen, jolla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, tulisi soveltaa lieventämishierarkiavelvoitetta täysimääräisenä. Mikäli yritys voi osoittaa, että välttäminen ja minimointi ovat olleet riittäviä toimia haitallisten monimuotoisuusvaikutusten torjumiseksi, toimet voidaan hyväksyä luontotekona. Muussa tapauksessa yrityksen täytyy hyvittää luonnonarvoille aiheutuvat haitat.

25.5.2026

105-131 §

- Ei kommentteja.

15 Luku - Muutoksenhaku

134§ Muutoksenhaku

- Valitusoikeuden täydennys siten, että se kattaa alueellisten toimijoiden lisäksi myös valtakunnalliset yhteisöt, on kannatettava.

3 Lausunnon tiivistelmä

Tiivistelmä:

Vaikka suden suojeluasema on muutettu tiukasti suojellusta lajista suojelluksi lajiksi, susi kuuluu edelleen unionin kannalta tärkeinä pidettäviin lajeihin. Näin ollen jäsenvaltioiden on myös jatkossa huolehdittava siitä, että lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

Lievennyshierarkian sisällyttäminen luontotekoja koskevaan sääntelyyn on tärkeää. Selkeä ohjeistus siitä, mitä lievennyshierarkian noudattaminen luontotekojen yhteydessä tarkoittaa, on tarpeellinen.

Lausunnon laativat:

Anne Tolvanen, Janne Artell, Esa-Jussi Viitala, Mia Valtonen, Aku Korhonen

Jani Lehto

Johtaja, Biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 25.05.2026 klo 10:48:30.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:

Anne Tolvanen

Anne Tolvanen, Esa-Jussi Viitala

Liitteet: Diaesitys Luken lausunnosta

Tiedoksi: